

Інститут розвитку аграрних ринків

Круглий стіл

**Ринок праці в АПК України:
проблеми та перспективи**

**Внесок сільського господарства у вирішення
проблеми зайнятості населення**

**Діброва А.Д. – д.е.н., професор
Директор ННІ бізнесу НУБіП України**

м.Київ

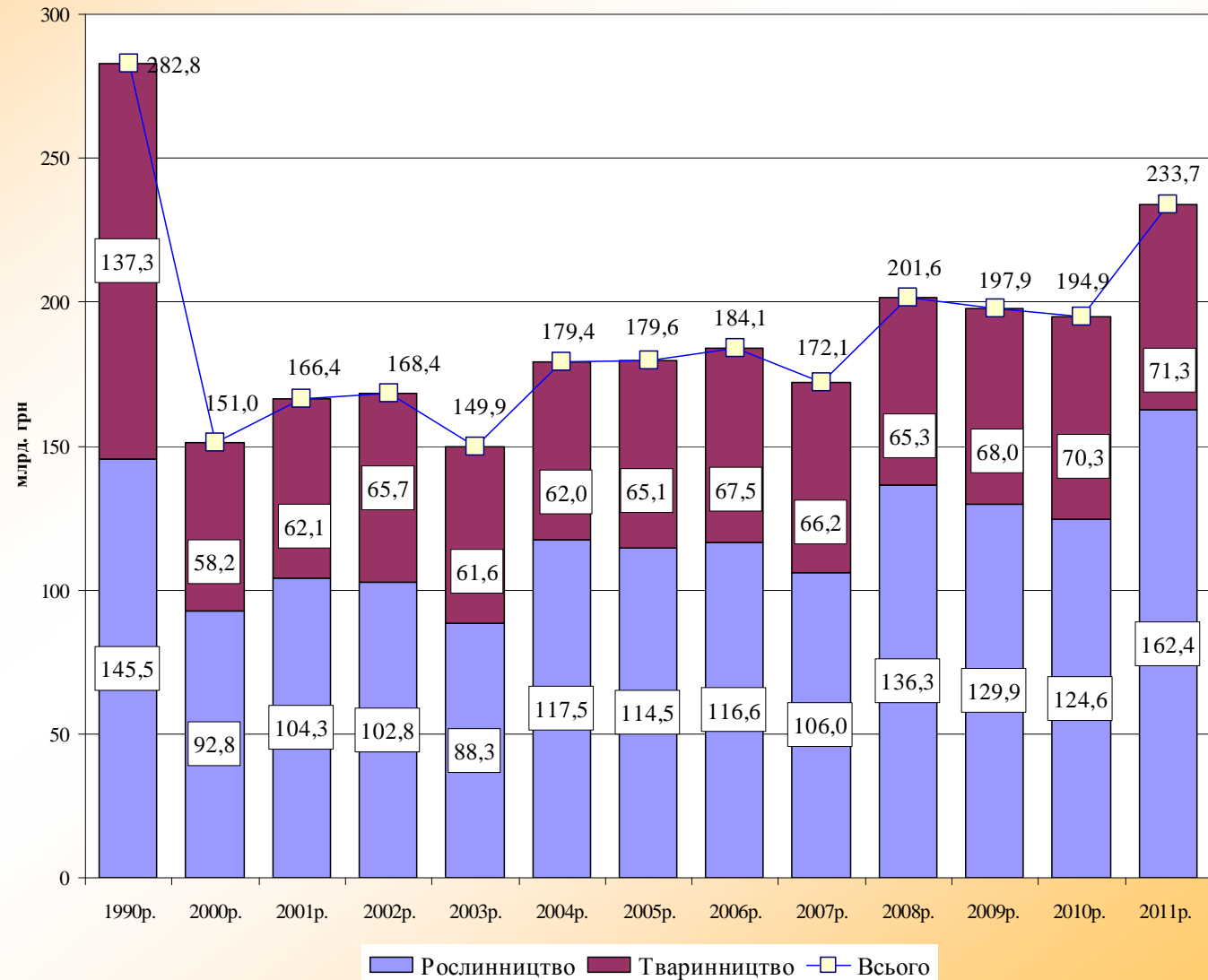
20 листопада 2012 р.

Виробники сільськогосподарської продукції в Україні, 2000-2011 рр.

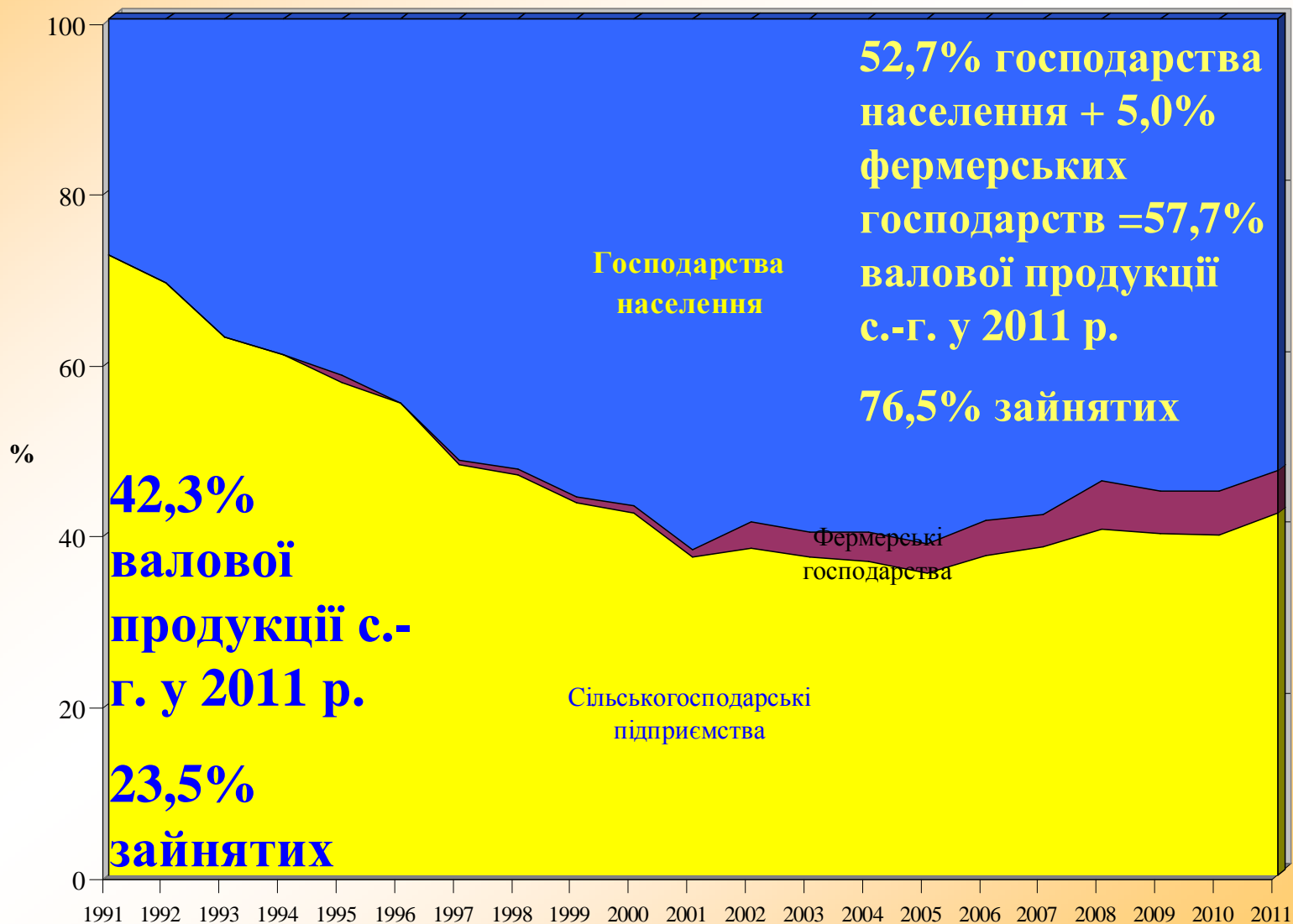
Організаційно-правові форми	Кількість		
	2000	2005	2011
Корпоративний сектор			
Сільськогосподарські підприємства, всього у тому числі	13160	15430	14645
Господарські товариства	6718	7900	7757
Приватні підприємства	2519	4123	4140
Виробничі кооперативи	3136	1521	905
Державні підприємства	385	386	311
Інші	402	1500	1532
Індивідуальний сектор			
Фермерські господарства, тис. од.	34,8	42,4	41,5
Господарства населення, всього, тис. од.	н/д	10105,1	9430,3
із них особисті селянські господарства	н/д	4915,3	4359

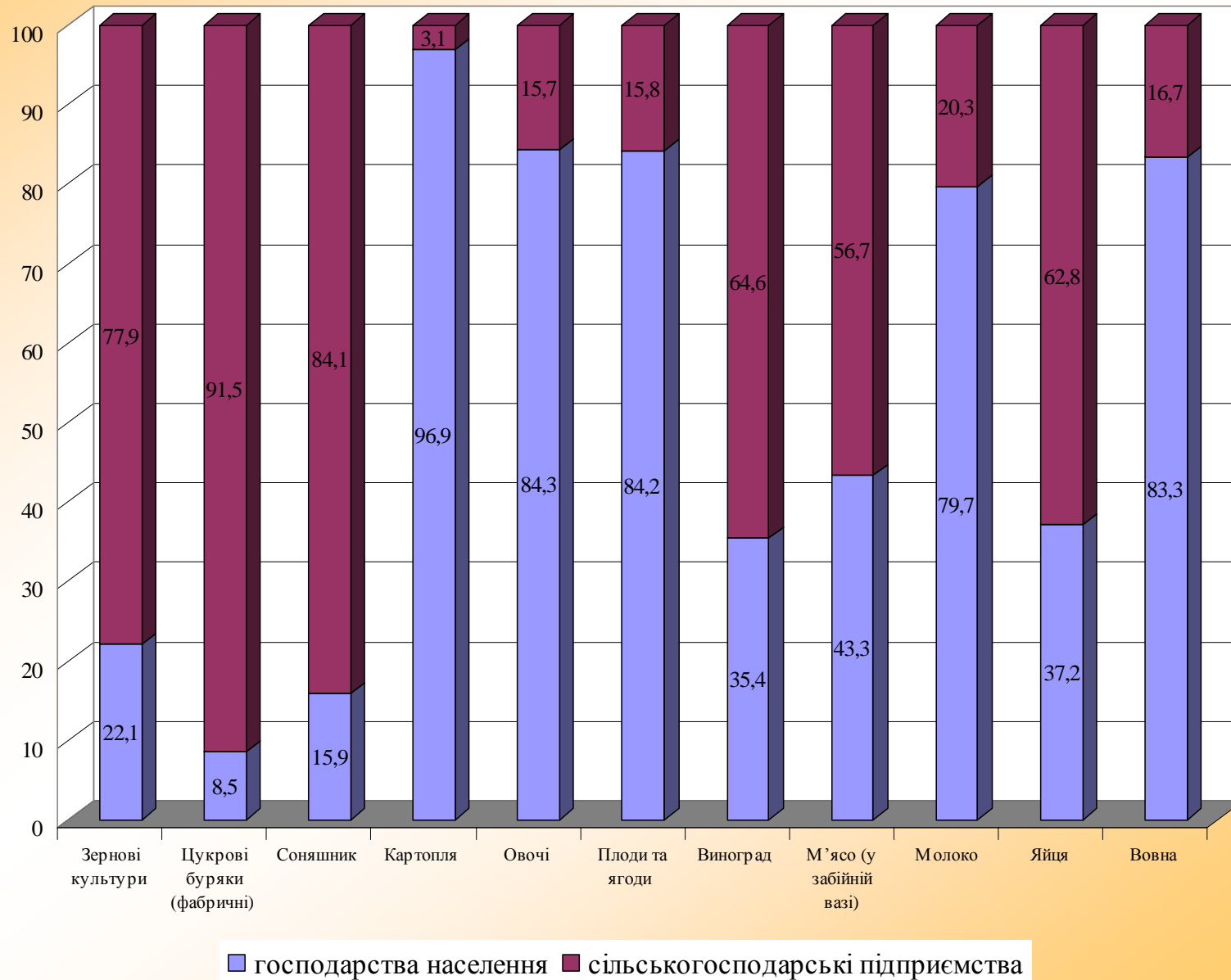
Виробництво валової продукції сільського господарства у розрізі галузей (у постійних цінах 2010 р., млрд. грн)

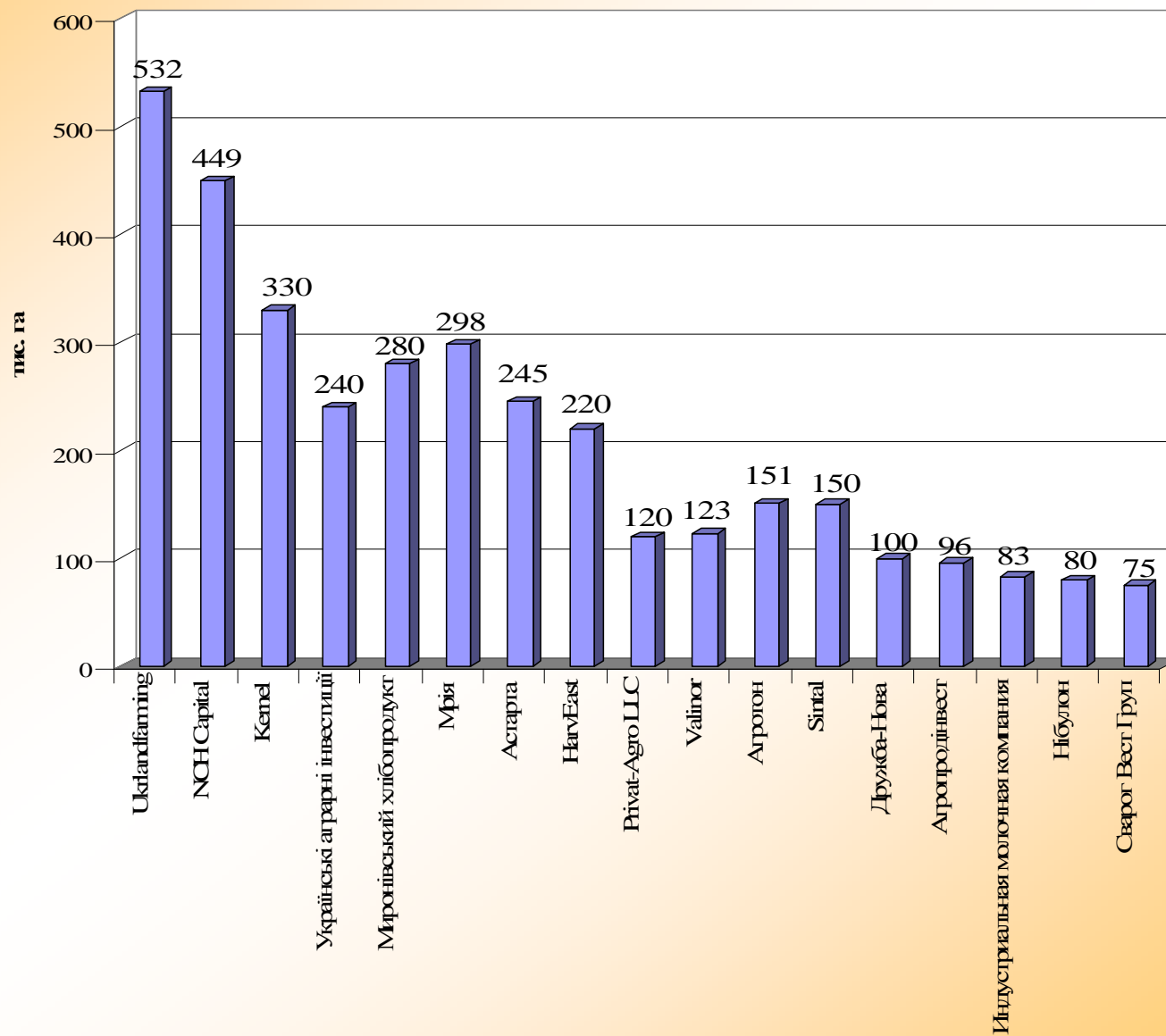
Структура виробництва валової продукції сільського господарства за категоріями господарств, %

Структура виробництва сільськогосподарської продукції в Україні, %

Земельний банк найбільших агрохолдингів України за 2011 р.

Площа сільськогосподарських угідь та чисельність працівників в деяких агрохолдингах України

	Банк с.-г. угідь, тис. га	Чисельність працівників, всього осіб	Площа с.-г. угідь на 1 працівника, га
HarvEast	220	7200	30,6
Агротон	151	2655	56,9
Астарта	250	8600	29,1
Індустріальна молочна компанія	83	1747	47,5
Нібулон	80	2366	33,8

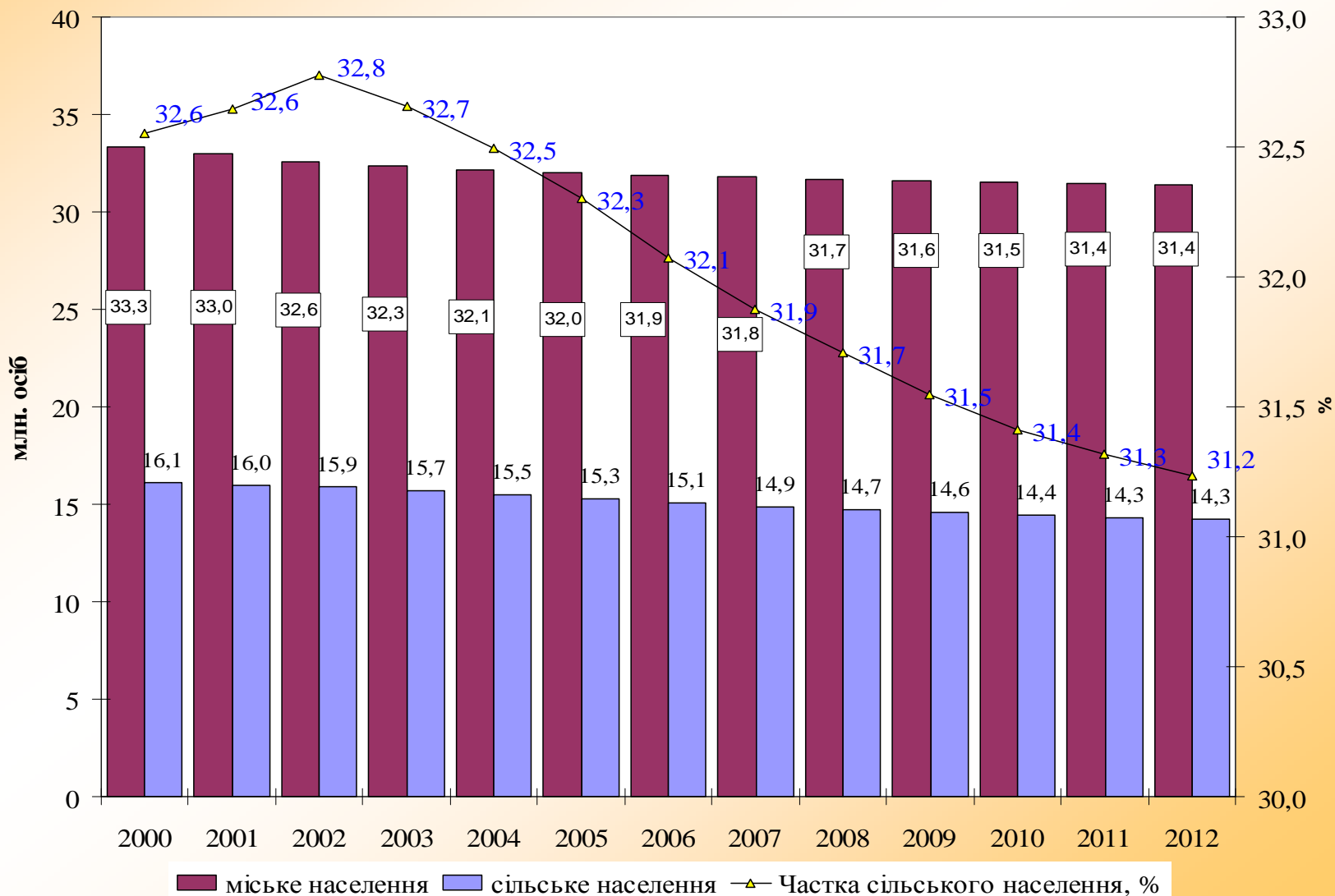
Чисельність персоналу задіяного в сільськогосподарському виробництві ТОВ СП «НІБУЛОН» 2011 р.

Директори, заступники	63
Агрономи	138
Інженери	170
Бухгалтери	143
Економісти	43
Зооінженери	66
Працівники токів	30
Водії	285
Трактористи	1111
МТФ	297
М'ясопереробна	20
Всього	2366

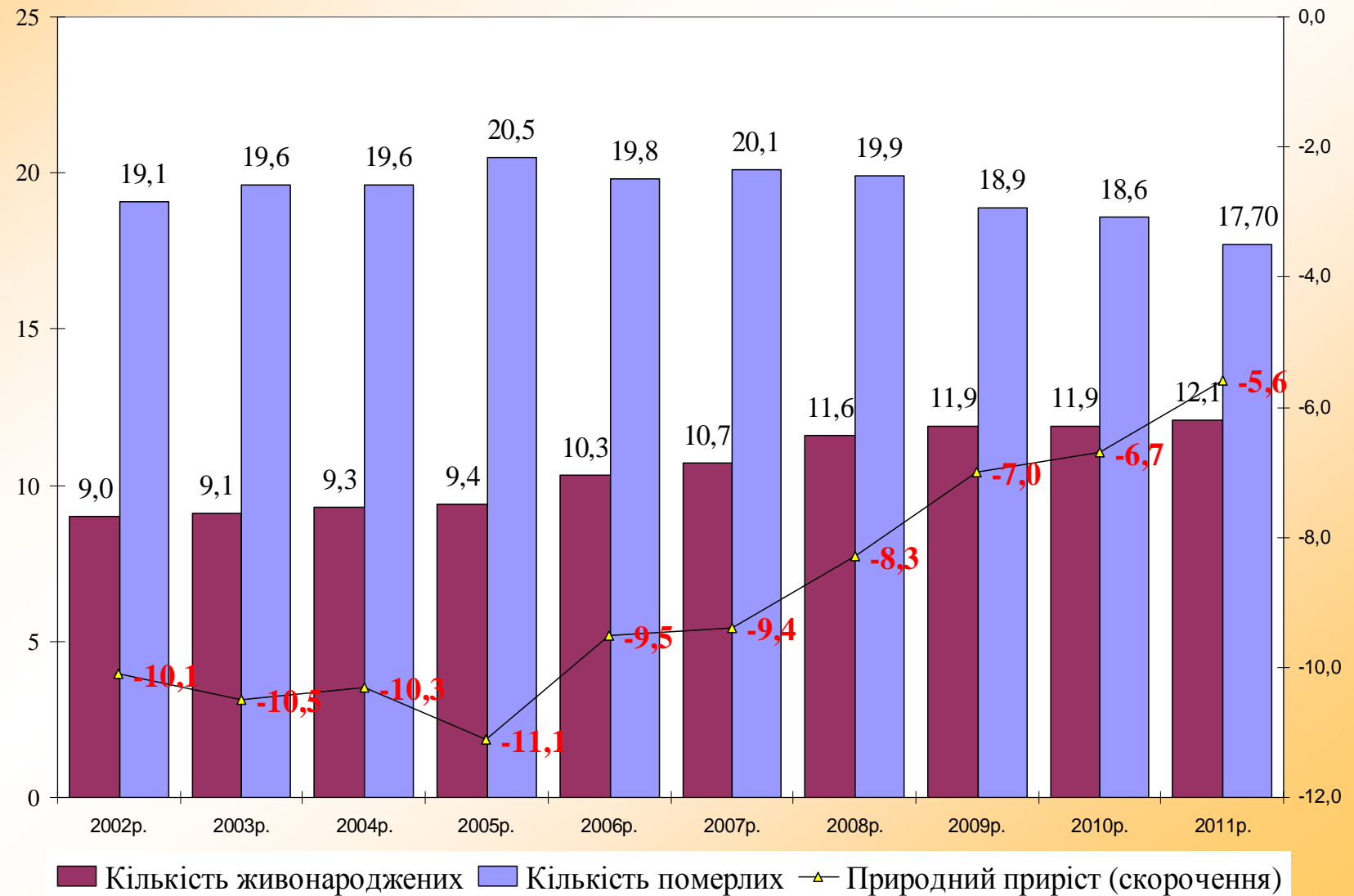

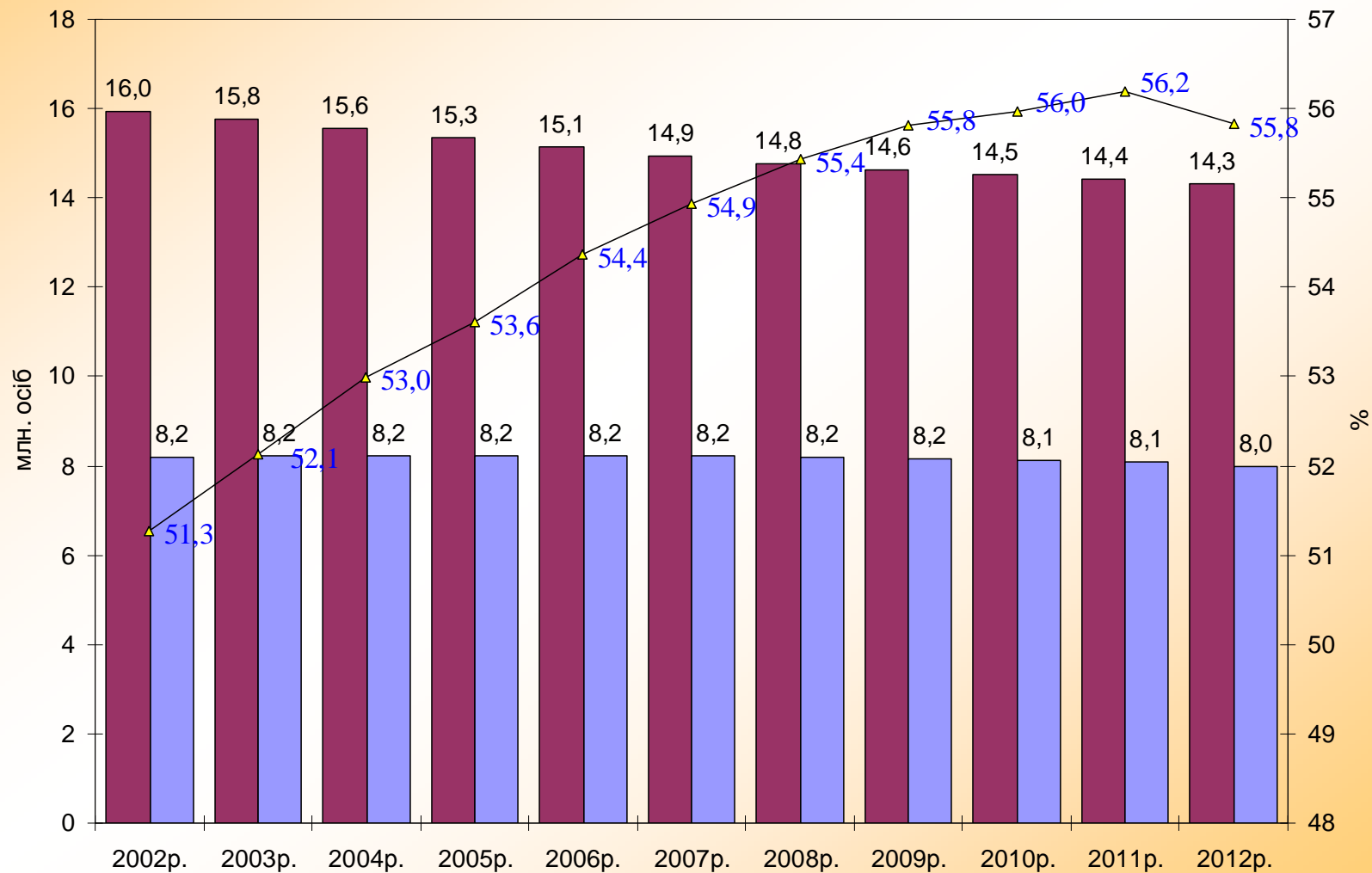
Чисельність сільського та міського населення, млн. осіб та частка сільського населення в загальній чисельності наявного населення України

Коефіцієнти народжуваності, смертності і природного приросту (скорочення) сільського населення (на 1000 осіб)

Динаміка чисельності постійного сільського населення (на 1 січня, млн. осіб)

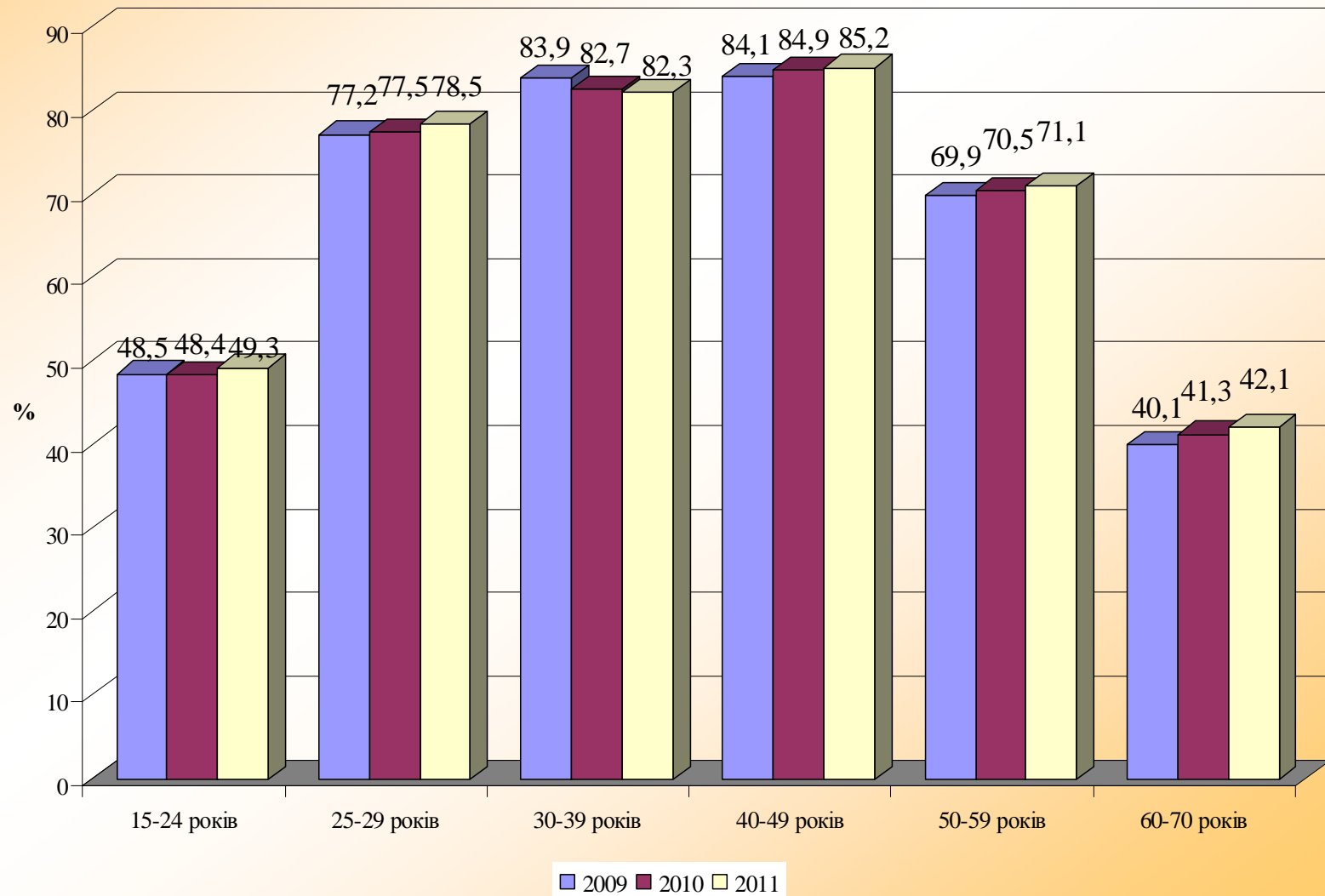

■ Постійне сільське населення - всього

■ Постійне сільське населення у працездатному віці

—▲— Частка населення у працездатному віці у загальній чисельності сільського населення, %

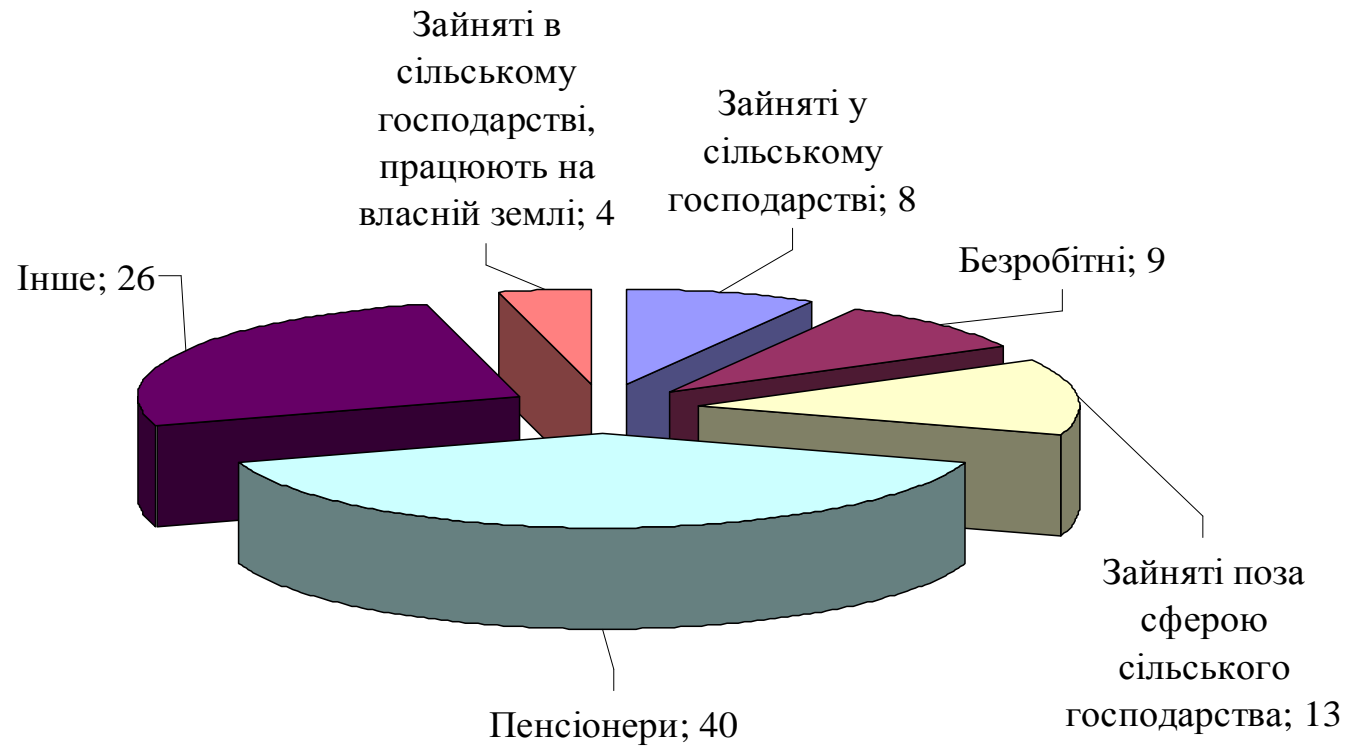
Рівень економічної активності сільського населення за віковими групами у 2011 р. (у % до загальної кількості населення відповідної вікової групи)

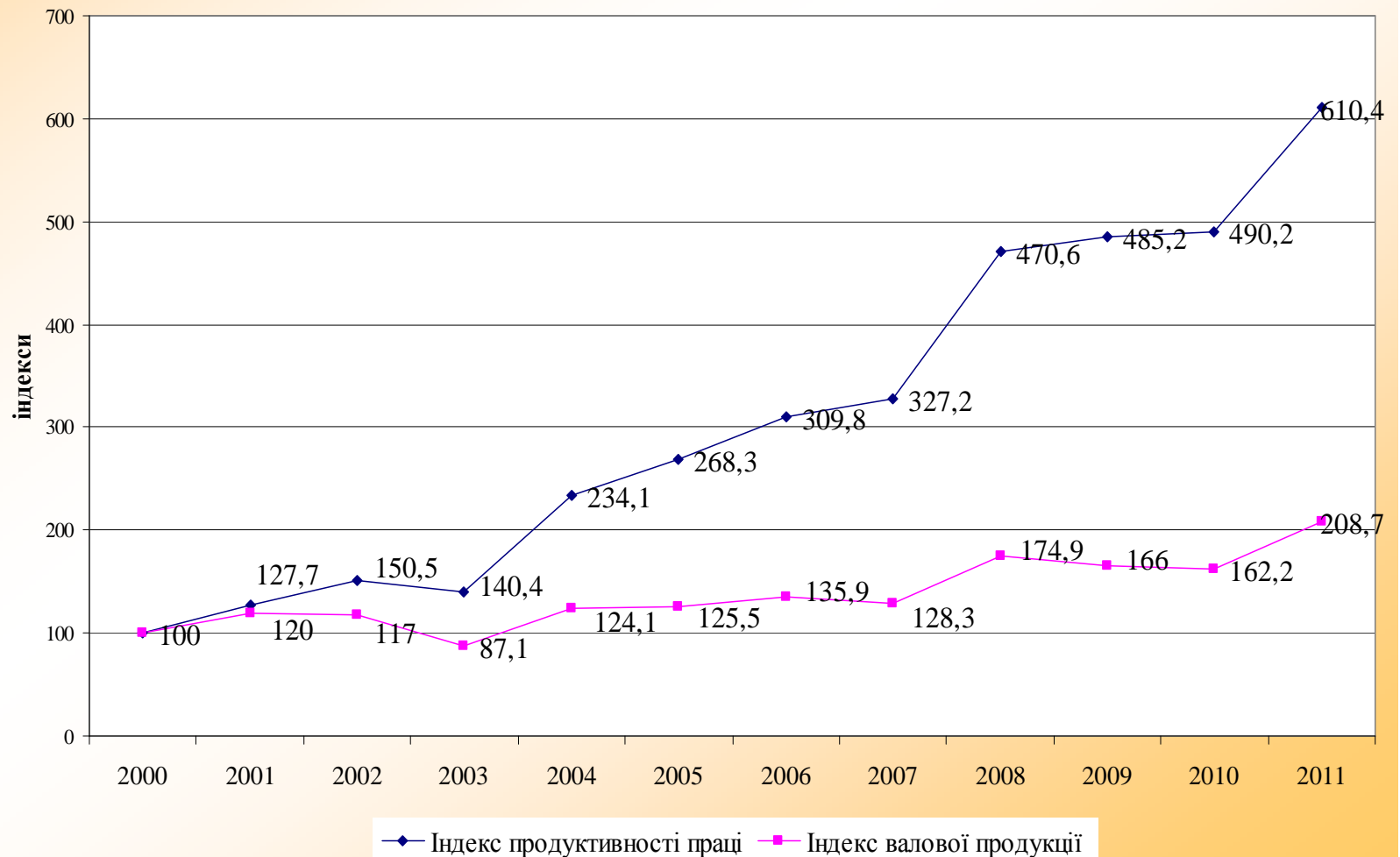
Внесок аграрного сектору у вирішення проблеми зайнятості населення України

	2000	2006	2009	2010	2011
Населення країни	48,9	46,9	46,1	45,8	45,6
Кількість зайнятого населення	20,2	20,7	20,2	20,3	20,3
з них зайнято в сільському господарстві	4,3	3,6	3,1	3,1	3,4
в т.ч. найманих працівників	2,8	1,3	0,9	0,8	0,7
з них у підприємствах	2,6	1,0	0,7	0,7	0,5
Самозайнятих у господарствах	1,6	2,3	2,3	2,4	2,6

Розподіл землевласників за типом зайнятості в Україні, 2010 р., %

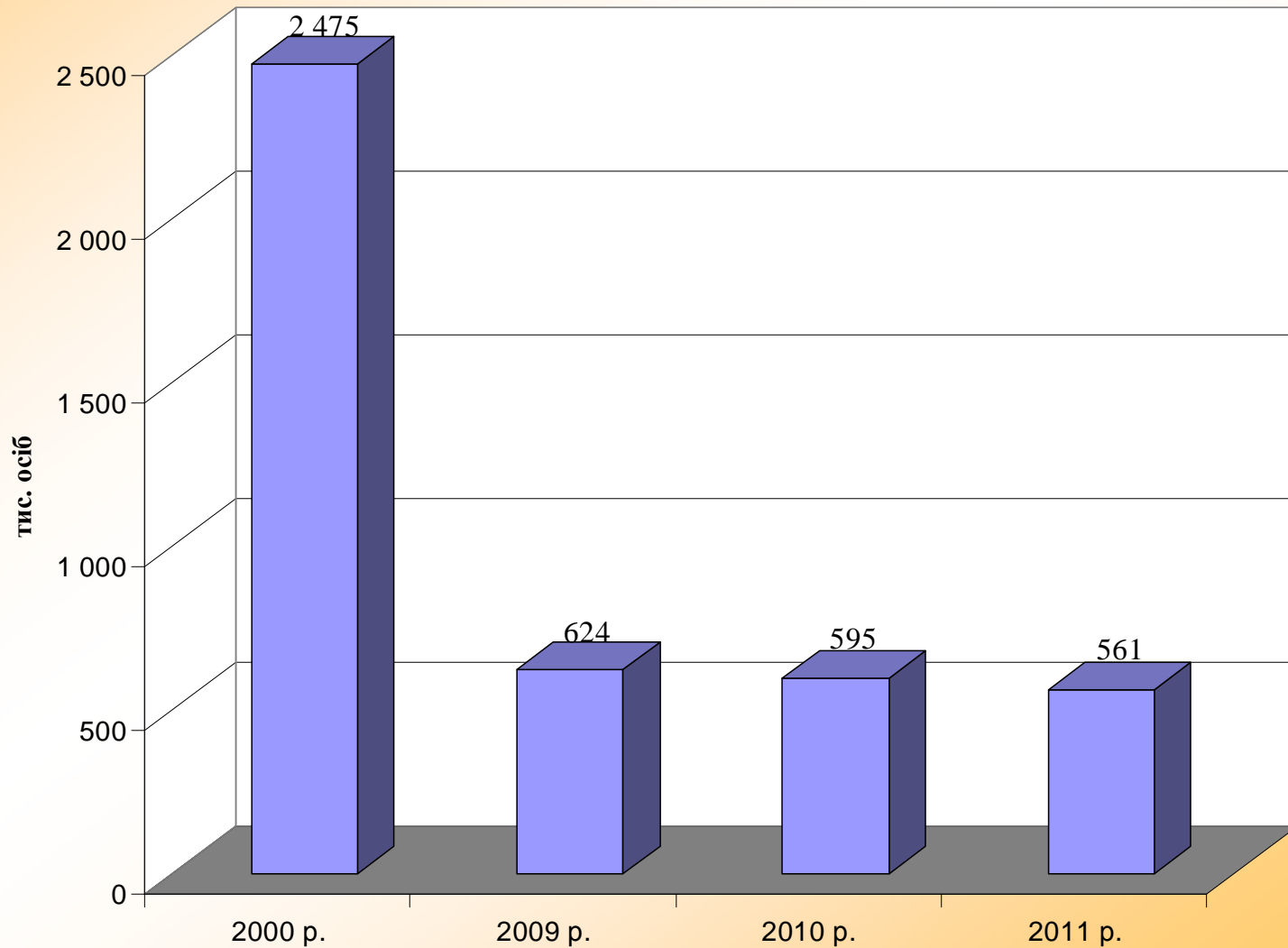

Індекси продуктивності праці та валової продукції сільського господарства у сільськогосподарських підприємствах України (2000 р.=100)

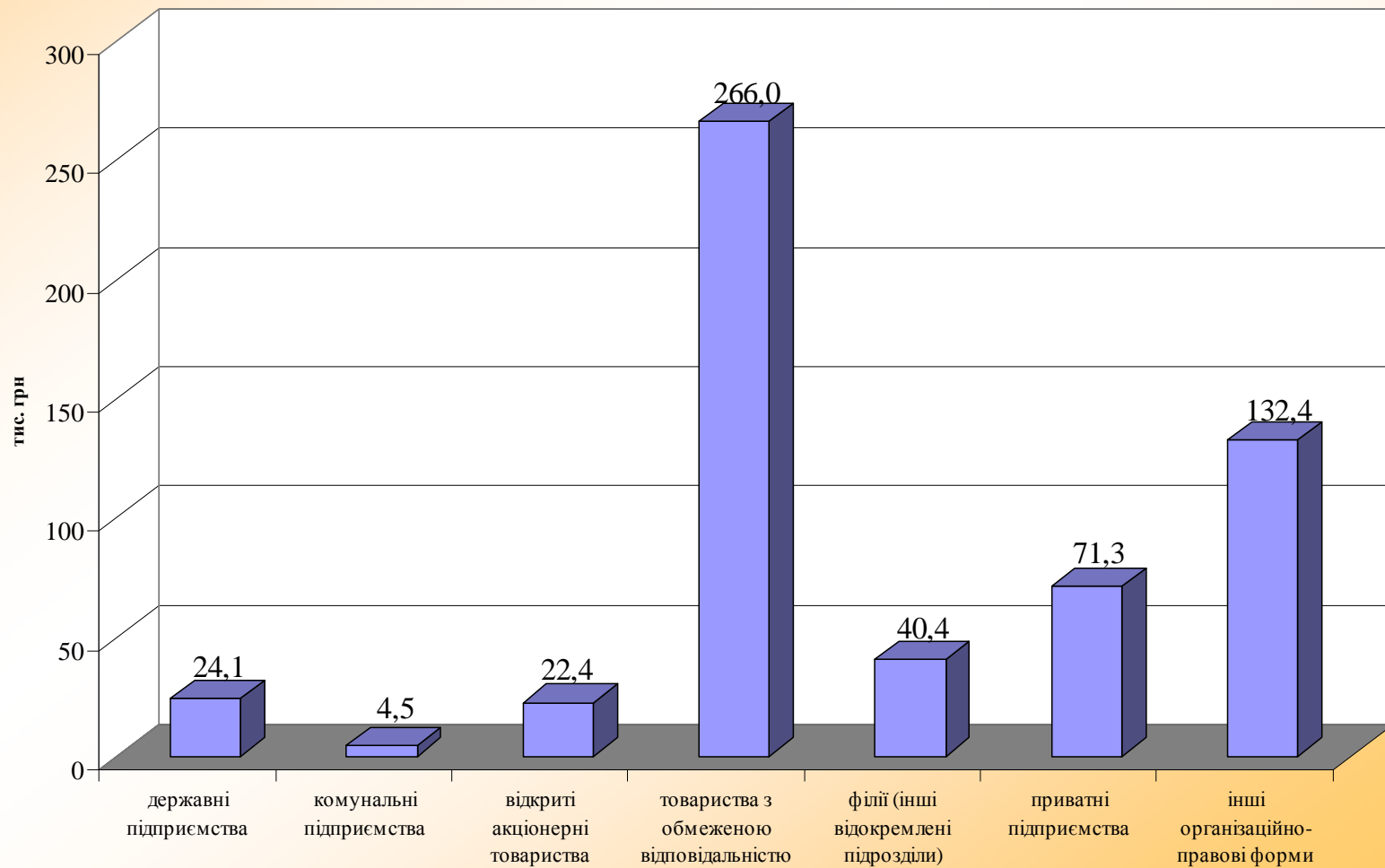

Середньооблікова кількість штатних працівників сільського господарства України, тис. осіб

Кількість працівників сільського господарства, мисливства за організаційно-правовими формами господарювання у 2011 р.

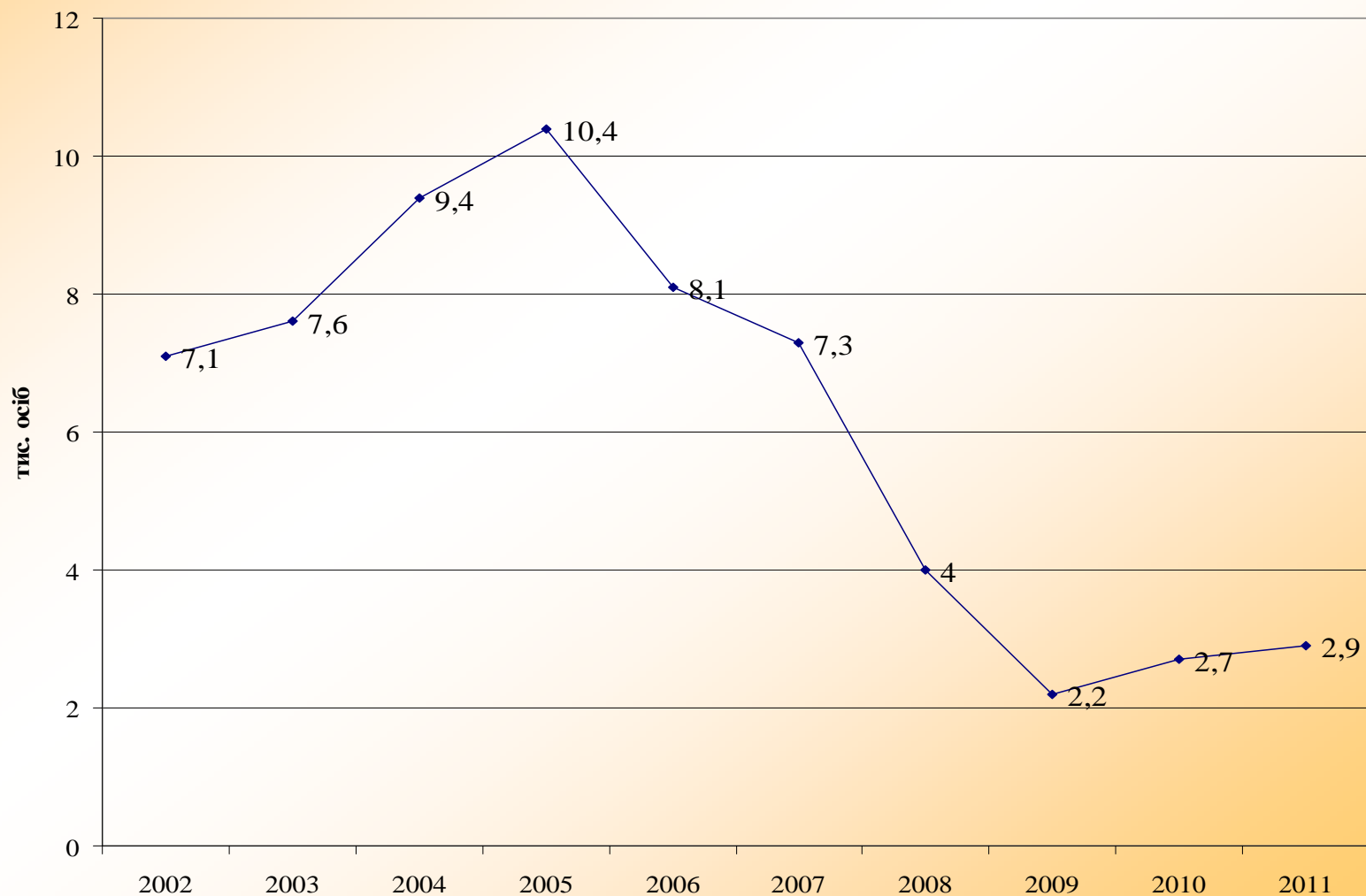

Динаміка середньомісячної заробітної плати в Україні

Довідково: у 47,5% загальної кількості сіл відсутній обов'язковий для кожного села фельдшерський пункт; 31,4% сіл забезпечені дитячими установами, школами – 46,6%, закладами клубного типу – 57,9 %. Майже повністю відсутнє побутове обслуговування

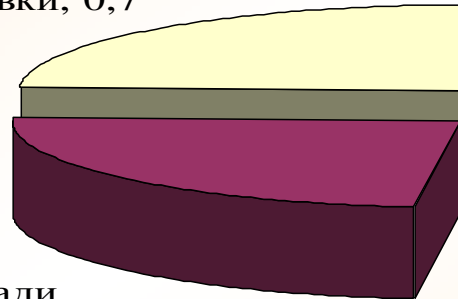

Динаміка потреби підприємств у працівниках сільського господарства, мисливства та лісового господарства

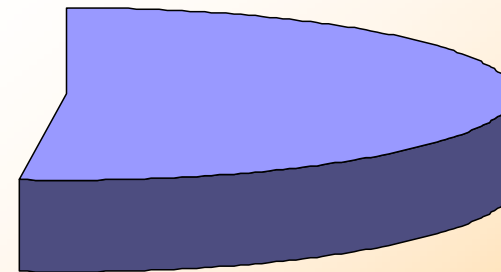
Попит на робочу силу за категоріями робочих місць по сільському господарству та мисливству у 2011 р., тис. осіб

місця, які не
потребують
професійної
підготовки; 0,7

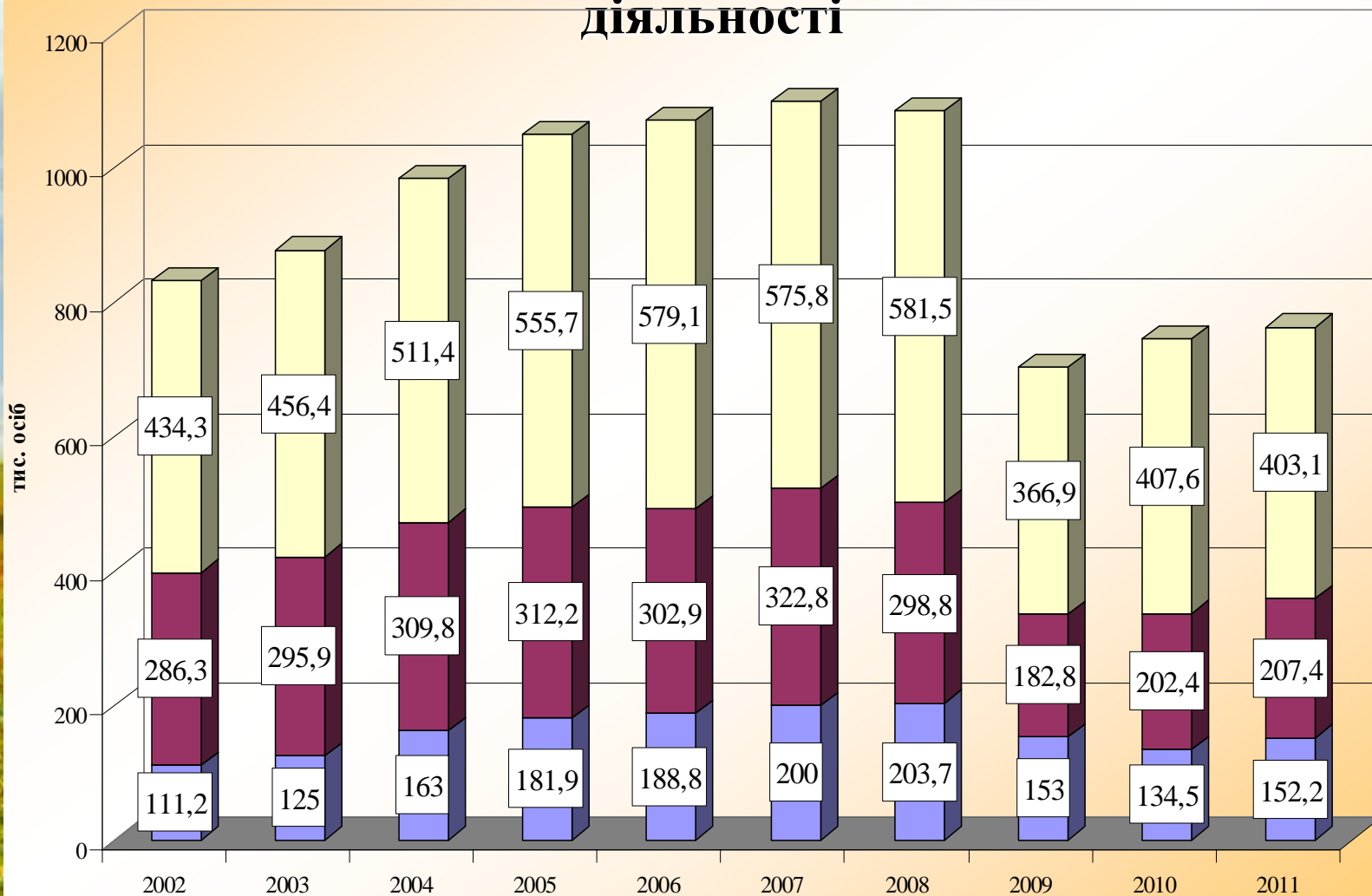

посади
службовців;
0,7

робітничі
місця; 1,5

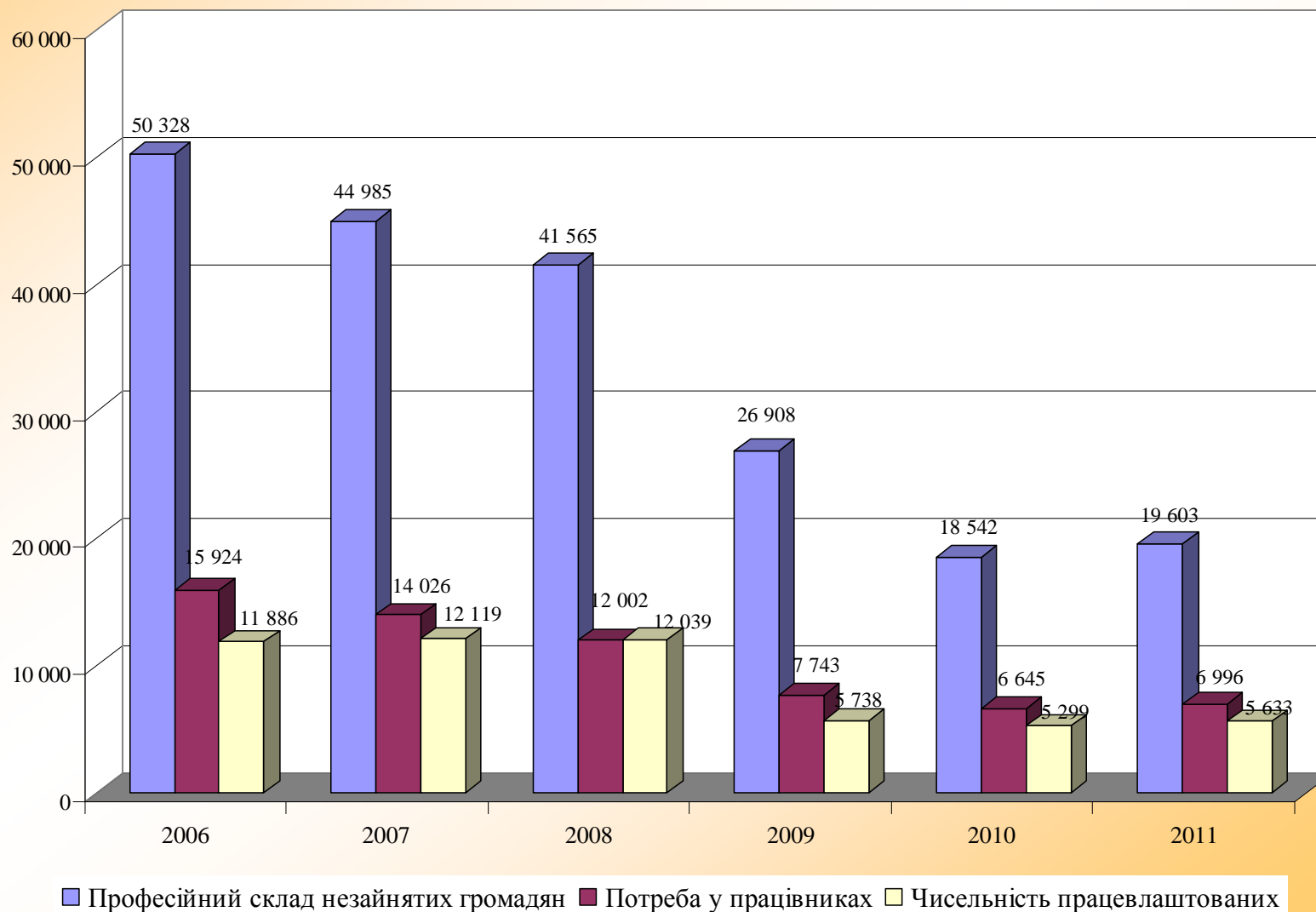

Динаміка працевлаштування не зайнятих трудовою діяльністю громадян за видами економічної діяльності

- Інші види економічної діяльності
- Промисловість
- Сільське господарство, мисливство та лісове господарство

Чисельність, потреба та кількість працевлаштованих тваринників в Україні (код Класифікатора професій 612)

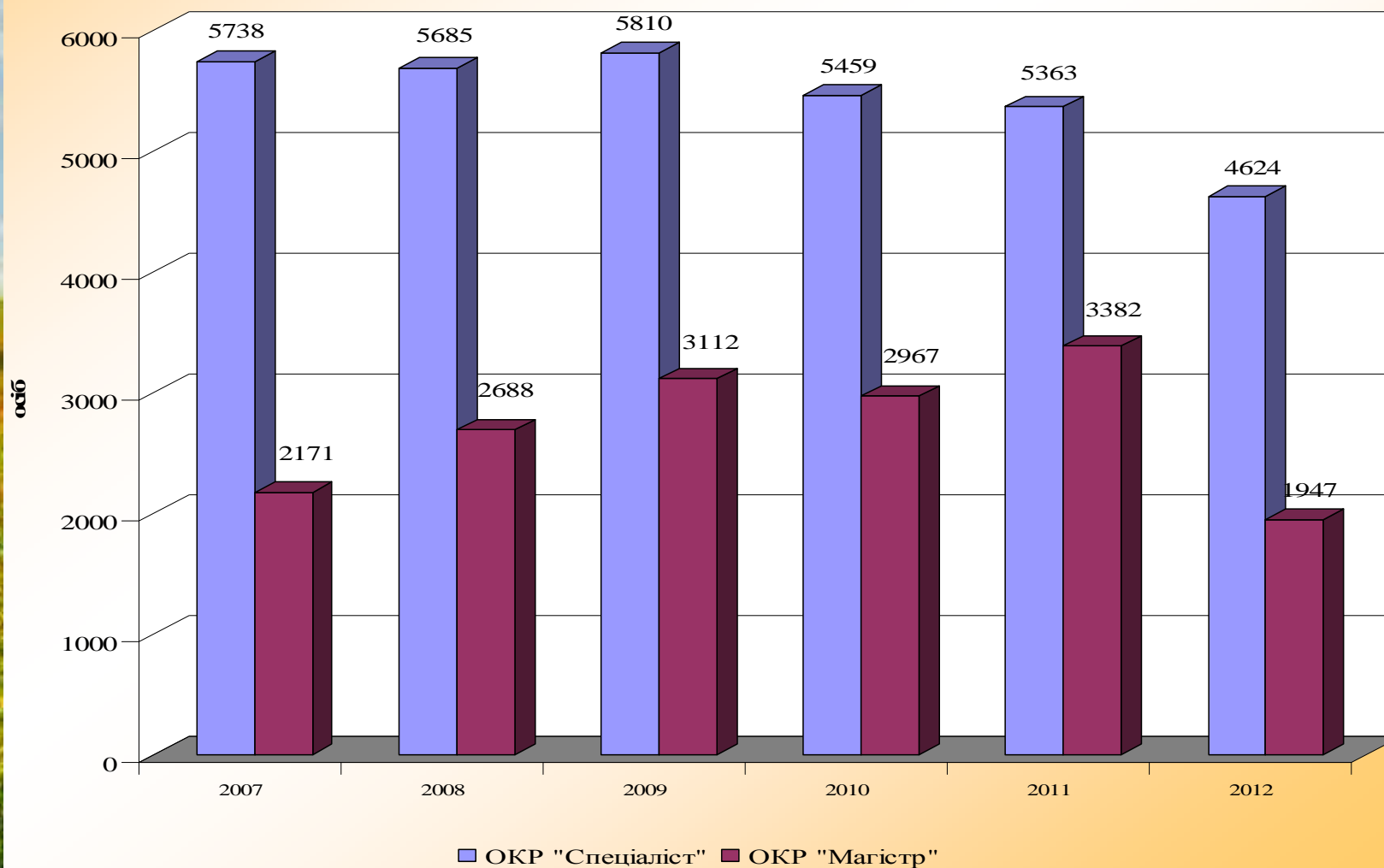

Аграрна освіта в Україні

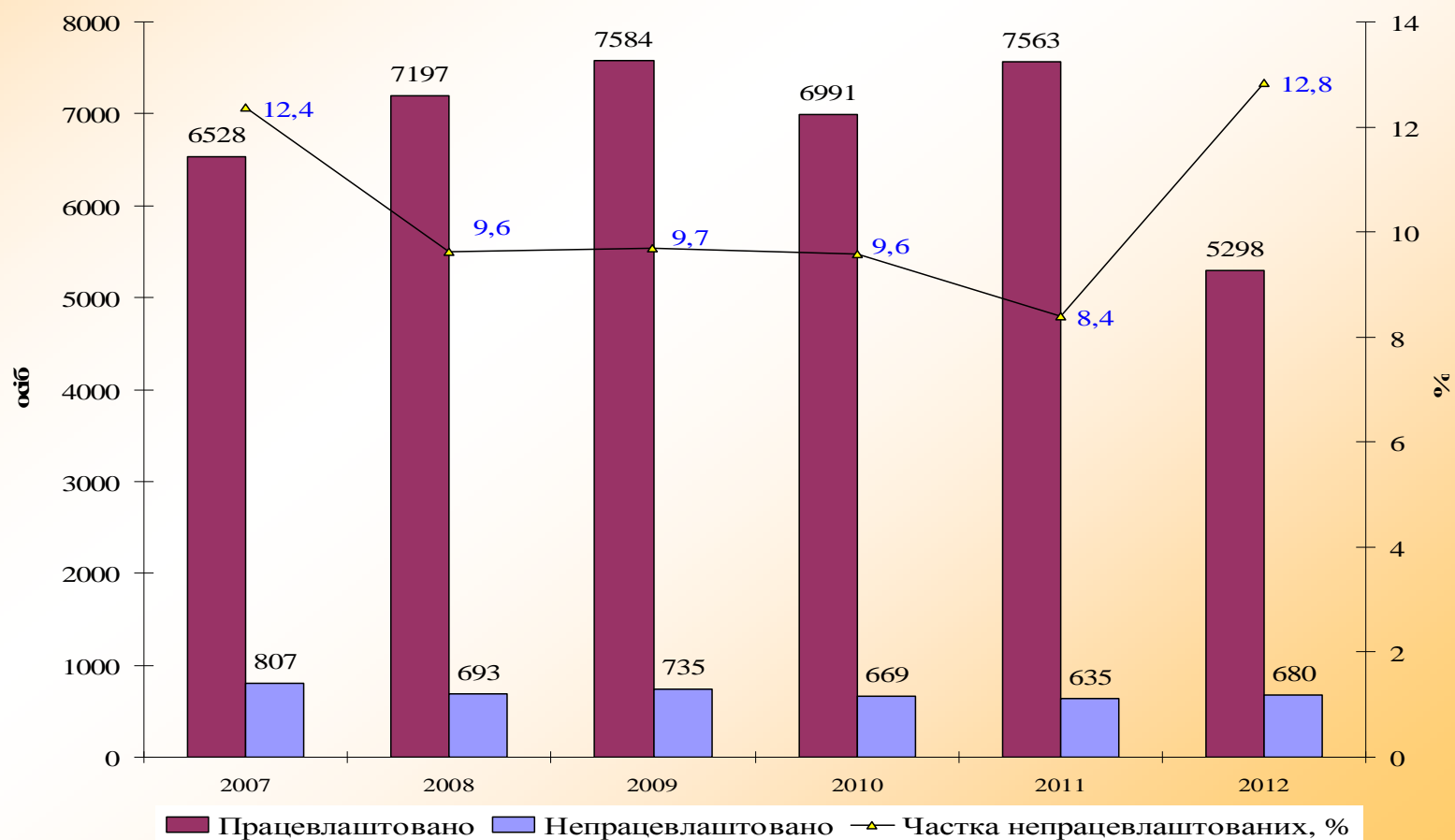
117 ВНЗ I-II рівнів акредитації	20 ВНЗ III-IV рівнів акредитації	66 установ післядипломної та профтехосвіти
Коледжів - 47	Університетів - 18 з них:	Закладів післядипломної освіти - 34
Технікумів - 69	Національних - 11	Закладів з підготовки і підвищення кваліфікації робітничих кадрів - 32
Філій технікумів - 1	Дослідницьких - 1	
У т.ч. коледжів і технікумів у складі університетів - 90	Філій університетів – 1	
	Академій - 2	

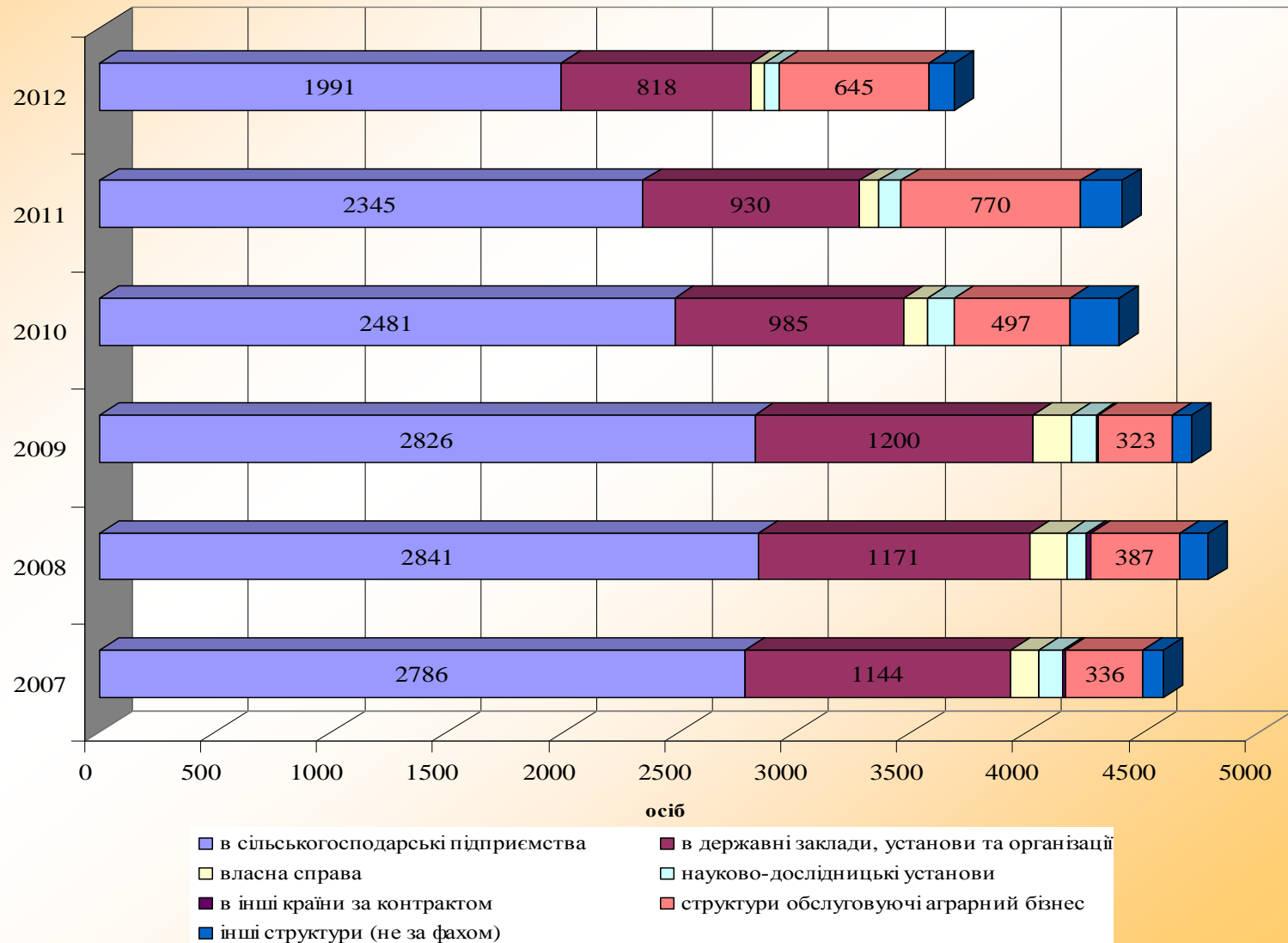
Випуск фахівців ОКР "Спеціаліст" та "Магістр", що навчались на денній формі навчання за державним замовленням в аграрних ВНЗ III-IV рівнів акредитації

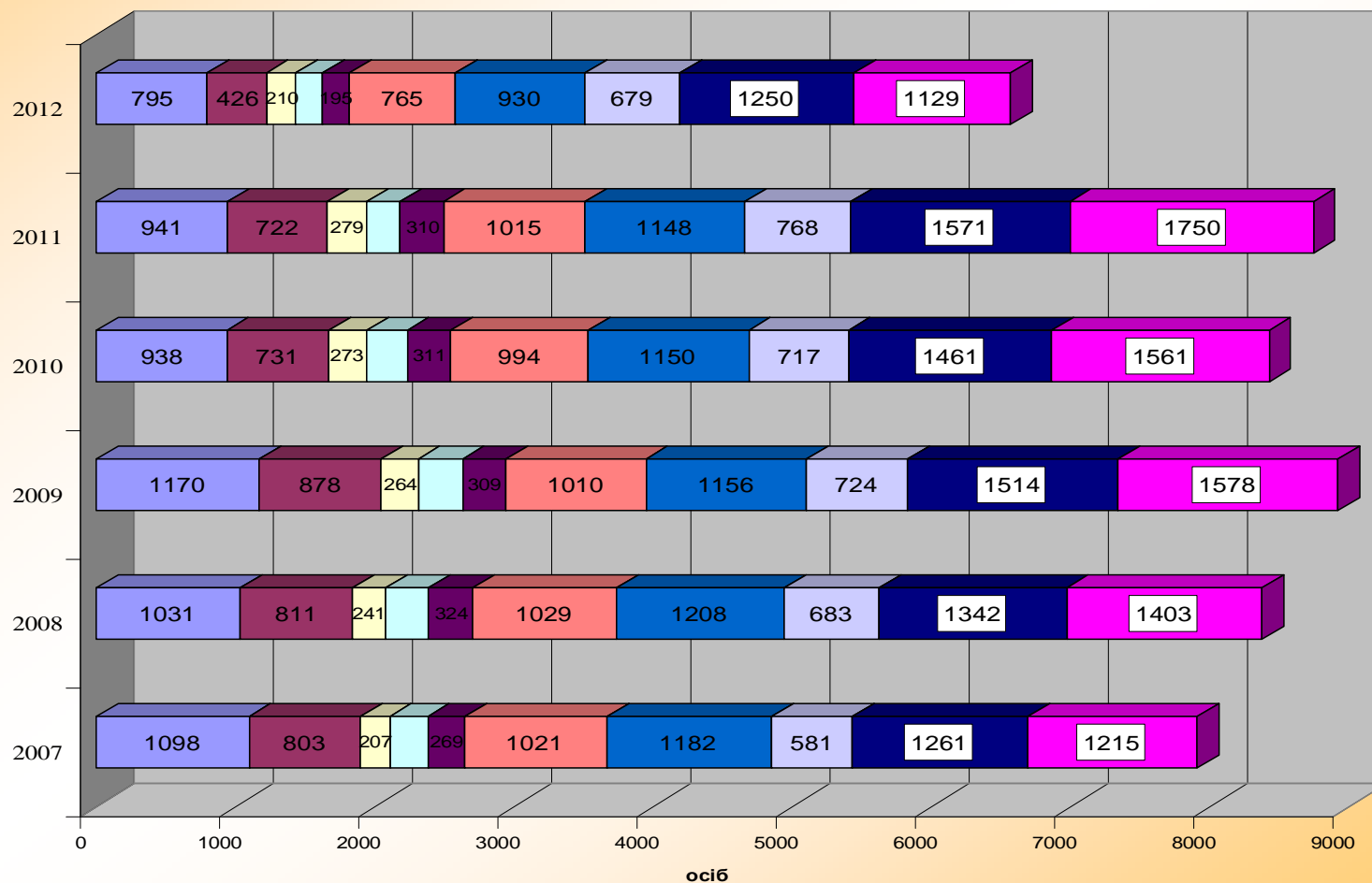
Співвідношення працевлаштованих і не працевлаштованих випускників ОКР "Спеціаліст" та "Магістр", що навчалися за державним замовленням в аграрних ВНЗ III-IV рівнів акредитації України

Працевлаштування випускників ОКР "Спеціаліст"

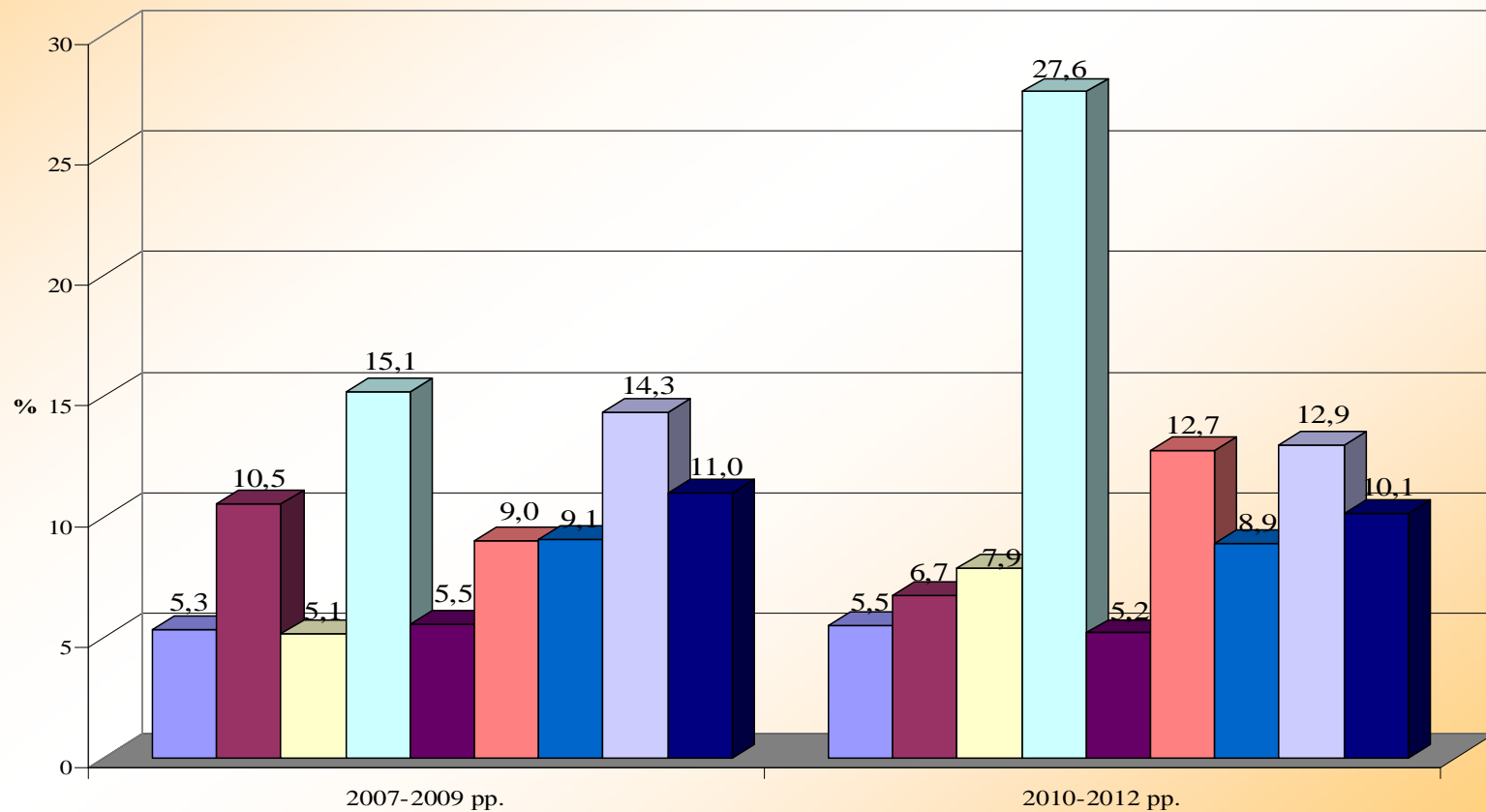
Випуск фахівців ОКР "Спеціаліст" та "Магістр", що навчались за державним замовленням в аграрних ВНЗ III-IV рівнів акредитації

- Економіка і підприємництво
- Екологія та охорона навколишнього середовища
- Енергетика сільськогосподарського виробництва
- Агрономія
- Ветеринарна медицина
- Менеджмент
- Землепорядкування та кадастр
- Механізація сільського господарства
- Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва
- Інші

Частка непрацевлаштованих випускників ОКР "Спеціаліст" і "Магістр", що навчалися за державним замовленням в середньому за 2007-2009 рр. та 2010-2012 рр. в розрізі спеціальностей

- Економіка підприємства
- Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності
- Механізація сільського господарства
- Фруктово-овочівництво і виноградарство
- Ветеринарна медицина

- Облік і аудит
- Екологія та охорона навколишнього середовища
- Агрономія
- Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва

Висновки :

- ⇒ Ринок праці в АПК характеризується зниженням зайнятості сільського населення, значною трудовою міграцією кваліфікованих сільських працівників, низьким рівнем доходів сільського населення, зниження якості його життя;
- ⇒ Техніко-технологічний прогрес у сільському господарстві, необхідність забезпечення конкурентоспроможності його продукції на світових ринках й надалі призводитимуть до зниження зайнятості у сільськогосподарському виробництві, наближаючи продуктивність праці в ньому до рівня розвинутих країн;
- ⇒ чисельність сільських жителів, що не можуть знайти роботу, дедалі збільшується, але не всі можуть мати статус безробітного, оскільки мають земельні та майнові паї;
- ⇒ можливості подальшого механічного переміщення трудових ресурсів в особисті селянські господарства обмежені і не виправдані з точки зору необхідності формування ефективної зайнятості;
- ⇒ внаслідок недостатнього рівня матеріального стимулювання аграрної праці на селі не бажають працювати молоді спеціалісти;

Поліпшення стану сільської зайнятості сприятимуть:

- ⇒ розвиток кооперації, створенням робочих місць у сфері агробізнесу, переробки сільськогосподарської продукції та її реалізації
- ⇒ створення самозайнятості населення шляхом відкриття власного бізнесу за напрямками надання послуг у сфері побутового обслуговування та інших сферах економіки;
- ⇒ розширення інфраструктури аграрного ринку (створення заготівельних, переробних, постачальницьких, дорадчих структур)
- ⇒ перепрофілювання системи професійного навчання на підготовку висококваліфікованих робітничих кадрів для сільськогосподарського виробництва з урахуванням вимог ринку праці;
- ⇒ розробка і впровадження фінансового механізму закріплення молодих спеціалістів на селі;
- ⇒ виділення земельних ділянок та надання пільгових кредитів молодим людям;
- ⇒ державна підтримка розвитку молодіжного фермерства та молодіжного несільськогосподарського підприємництва в сільській місцевості;

Дякую за увагу